

ΜΝΗΝΕΣ

ΠΟΡΕΙΑ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ

Οι ψυχές των σκοτωμένων στο χωριό απ' την εισβολή των Γερμανών κατά την 9^η Ιουλίου 1943, δεν έβρισκαν ανάπαυση. Ήταν άταφοι αρκετές ημέρες. Τα πτώματα κείτονταν στους δρόμους και τις αυλές των σπιτιών διαμελισμένα.

Η μαυρίλα και τα αποκαΐδια των σπιτιών θύμιζαν κόλαση. Στο μεταξύ οι λίγες τροφές των χωριανών, όπου είχαν καταφύγει στην κορυφή του βουνού και στις ρεματιές τελείωναν .

Τότε μια επιτροπή αποτελούμενη από το Κώστα Δήμο, το Γεώργιο Μπόνιο, το Μήτσο Μπίλη, το Βαγγέλη Ζήκο και το παπα Σωτήρη πήγαν στο Βασιλικό (Τσαραπλανά) όπου ήταν η έδρα κάποιου Γερμανικού αποσπάσματος. Εκεί ζήτησαν και πήραν άδεια να επιστρέψουν οι κάτοικοι στο χωριό. Άλλωστε πόσες μέρες θα μπορούσαν να ζήσουν ακόμη στα λαγκάδια και στις ρεματιές.

Πήραν λοιπόν τον κατήφορο από ψηλά του βουνού (υψόμετρο 1179 μέτρα) και συγκεντρώθηκαν στην Παναγιά την Αηδονολαλούσα. Εκεί ο παπάς έβγαλε το πετραχήλι, έκανε δέηση και προσευχήθηκαν όλοι μαζί ζητώντας την βοήθεια της Παναγίας.

Σφηγταγκαλιασμένοι ο ένας δίπλα στο άλλον, μπροστά οι άντρες και πίσω τα γυναικόπαιδα με ένα λευκό σεντόνι αναρτημένο σε ένα ξύλο, που το κρατούσε ο παπα Σωτήρης πήραν το δρόμο από την Παναγιά για το Χωριό τους σε πομπή μαρτυρικής αγωνίας.

Όταν έφτασαν στο πρώτο σπίτι του χωριού, στο σπίτι του Σωτήρη Στεφανίδη από το θόρυβο του ποδοβολητού, έντρομος πρόβαλε από τη αυλή ένας Γερμανός λοχίας και με το οπλοπολυβόλο στα χέρια έτοιμος να σκορπίσει φωτιά και σίδηρο .

Με το σεντόνι σαν σημείο παράδοσης και τη Γερμανική άδεια στα χέρια οι επικεφαλείς προχώρησαν μπροστά του και μόλις πρόλαβαν να μην ανοίξει πυρά.

Τη στιγμή εκείνη βρισκόμουν με τους πρώτους χωριανούς στο πλάι του δρόμου.

Προχωρήσαμε. Η εικόνα του χωριού ήτανε φρικτή. Ερημιά και μαυρίλα από τις καμένες στέγες. Παντού στάχτες και αποκαΐδια. Πριν λίγες ημέρες ήτανε ένα όμορφο χωριό, ενώ τώρα μια νεκρή πολιτεία.

Ένας συγχωριανός μας ο Πυρρο-Κέλλης βρήκε τον πατέρα του πεσμένο στο δρόμο προς το αμπέλι της Ράκος (Παρασκευή Μιχαήλ) και νόμισε ότι κοιμάται. Πατέρα ξύπνα του φώναξε. Εκείνος δεν μπόρεσε να κρίνει. Ήτανε νεκρός.

Γοερές κραυγές αντηχούσαν από άκρη σε άκρη του χωριού. Μοιρολόγια και κατάρες έβγαιναν από τα στήθη των μαυροφορεμένων γυναικών.

Ο πέρα μαχαλάς θρηνούσε ολόκληρος. Κάθε αυλή είχε και από έναν νεκρό. Στην αυλή του Θωμά Μπόνιου νεκρές από τις άνανδρες σφαίρες των ναζιστών η Βασιλική Τσίπη, η Χαρίκλεια Τσίπη και ο Πέτρος Τσίπης. Παραπέρα η Ειρήνη Πάντου και η Χαρίκλεια Πάντου. Στην ίδια γειτονιά κείτονται νεκροί ο Απόστολος Ζιάκος, ο Κωνσταντίνος Μάνθου, ο Απόστολος Μάνθου και Απόστολος Μαλάμης .

Από πάνω από τα σπίτια αυτά ο παππούς μου Βαγγέλης Μπόνιος μια μορφή ασκητική, καλοκάγαθη και καλοσυνάτη. Τον θέρισαν οι σφαίρες των ναζί στο κεφαλόσκαλο του σπιτιού, θέλησε να τους εμποδίσει με το στήθος του και τα γυμνά του χέρια να μπου και να μολύνουν την πατρογονική εστία.

Θρηνούσε και ο κάτω μαχαλάς τον Βαγγέλη Σιάφη, την Ελένη Σουγκαρίδη, το Σπυρίδωνα Βανούση, το Γιώργο Βανούση και τη Γεωργούλα Πανταζή από τον πάνω μαχαλά.

Οι κατακτητές πάνοπλοι και σιδερόφρακτοι, εναντίον άμαχων γερόντων και γυναικόπαιδων.

Δεν σεβαστήκαν ούτε τη συνθήκη της Γενεύης ούτε τους κανόνες του πολέμου. Πάνοπλοι εναντίον αμάχων, παιδιών και γυναικών.

Ποιες μάνες γέννησαν αυτούς τους γιούς .

Θάψαμε τους νεκρούς, αλλά η παραμονή μας στο χωριό ήτανε αδύνατη. Εκτός από τη έλλειψη τροφίμων, πρόβαλε νέα απειλή για βιασμούς γυναικών από τους Τατάρους βοηθητικούς στα μεταγωγικά των Γερμανών, τους οποίους είχαν στρατολογήσει στο πέρασμά τους.

Με τα δυο βόδια τον Μαγιώτη και τον Μαούλη περιούσια, το μουλάρι και το σκύλο τον Μπάλιο όπως τον λέγαμε πήραν το δρόμο της προσφυγιάς μαζί με όλους τους χωριανούς στα γύρω χωριά του Παγωνίου Τσαραπλανά, Λαχανόκαστρο, Ρουπτσιά και Πωγωνίσκο που δεν είχαν καταστραφεί.